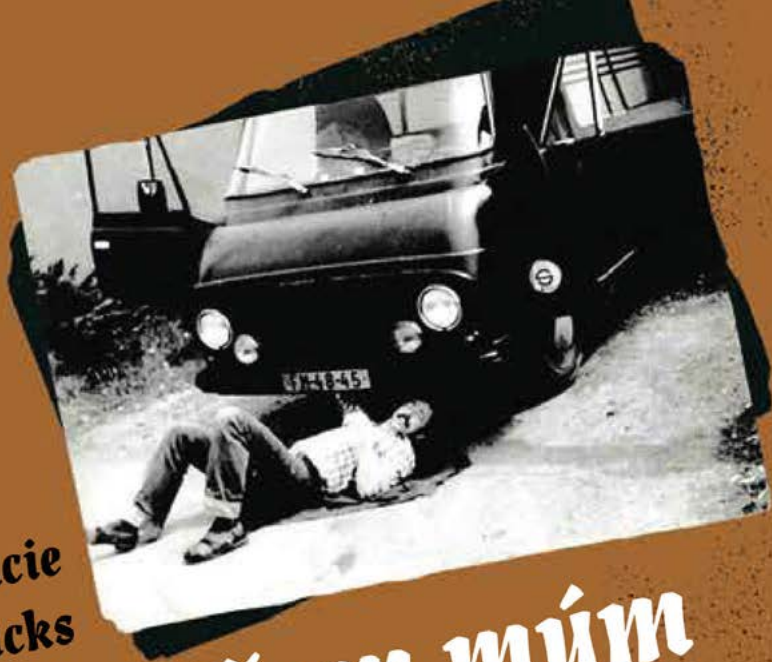
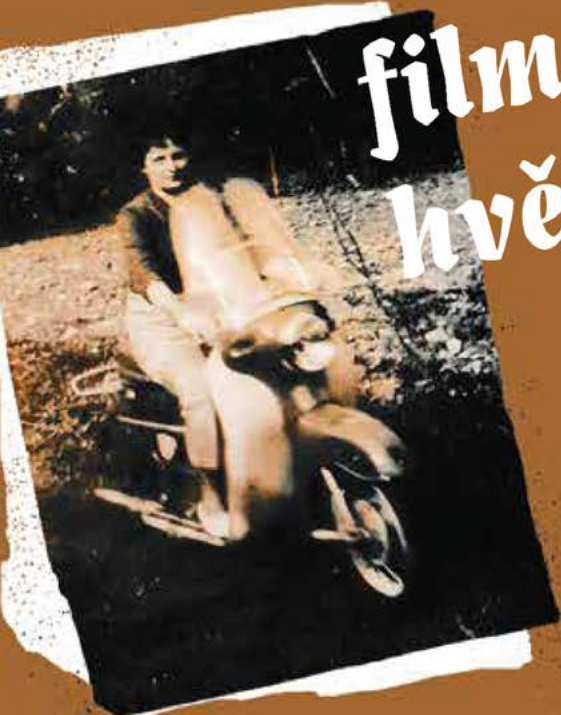

**Lucie
Addicks**

Všem mým filmovým hvězdám

Všem mým filmovým hvězdám

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

● ■ **pointa**

Lucie Addicks
Všem mým filmovým hvězdám

Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Lucie Addicks

***Všem mým filmovým
hvězdám***

Lucie Addicks

**Všem mým
filmovým
hvězdám**

Všem mým filmovým hvězdám
Copyright © 2020, Lucie Addicks

ISBN tištěné verze 978-80-7650-195-9

ISBN e-knihy 978-80-7650-198-0 (1. zveřejnění, 2020) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7650-196-6 (1. zveřejnění, 2020) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7650-197-3 (1. zveřejnění, 2020) (mobi)

Hej ty tam, ty s tou kosou, počkej, projdem se spolu ranní rosou.
Ty se budeš ohánět kosou
a já budu stoupat po trávě nohou bosou.

Ty půjdeš přede mnou, krok těžký, pomalý,
cestu mi ukážeš, abychom se moc nezadýchali.
Dej pozor na cestu, taky už roky máš, a moc se neflákej, jen se snaž.

Tak se starej, vždyť je to tvůj job,
ať není prázdněj ten můj hrob.
Až tělo mé spočine v zemi, pak tiše vzdychnu si, už dobře je mi.

Vždyť staří známi jsme, je to tak,
Ty jsi můj starý šéf.
Já jsem tvůj funebrák.

Rostislav Kudělka

**Rok 1982 a všechny ty
roky předtím...**

1

Vždycky jsem věděla, že se chci dostat pryč. Dostat se pryč z města, kde mě nic nedrželo, nic mě nelákalo a kde jediné, co stálo za to, byla moje malá rodina v třetím poschodí paneláku na sídlišti. Naše město Frýdek-Místek bylo klasické komunistické maloměsto s takzvanou moderní architekturou té doby. Nevím, který architekt naše sídliště navrhnul, ale určitě to nevyžadovalo velkou porci fantazie. Naše sídliště nezářilo rozmanitostí a barvami, bylo naopak praktické, určené pro pracující třídu komunistického Československa. Bydleli jsme v krychlích šedé barvy, všechny sestávaly z betonu, měly čtyři poschodí a v každém vchodu se schody točily okolo jámy pro plánovaný výtah, na který ale nezbyly peníze. Naše sídliště stálo v kopci. Domy se nacházely na svahu podél ulic, co ústily z hlavní silnice táhnoucí se dolů k lesu mezi sadou paneláků. Aby naše sídliště působilo dojmem přírody a zeleně, každá zdejší ulice nesla jméno podle nějakého stromu: Javorová, Dubová a tak podobně, až dolů k lesu, kde se silnice stáčela doprava k ulici Topolové. Tam stál poslední panelák, v němž bydlela naše rodina. Mamka, tatka, brácha a já. Pod naším balkónem na Topolové ulici, hned za fotbalovým hřištěm, se tyčil majestátný zelený les, pod kterým se rozprostíralo cikánské sídliště. Za cikánským sídlištěm se táhly koleje, kde hučel vlak jezdící do světa. A dál už nebylo nic, jenom krásné neznámo.

Nakupovat jsme chodili do lokálního centra. Já a brácha jsme dostali od mamky dvacet korun, plátěnou tašku a vyšli jsme do ulic. Šlapali jsme nahoru po hlavní silnici podél ulic Javorové a Dubové, prošli jsme kolem malého hřiště s pískovištěm a železnou houpačkou, pak ještě podchodem a už jsme spatřili další šedou krychli z betonu, na které byl připevněný štít s nápisem *Potraviný*.

Jak jsem si přála, aby se moje cesta z Topolové do obchodu podobala lidnaté třídě velkého města, jakou jsem znala z filmů, takové, jako mají třeba v Praze, nebo dokonce i v Paříži! Aby moje cesta do obchodu byla plná lidí, kteří spěchají do práce, běží na tramvaj nebo

zvedají ruku a volají na taxík. Potkávala bych zde krásné dámy oblečené podle poslední módy ve světlých pláštích a botách na vysokých podpatcích. Dámy, které spěchají do kanceláře nebo se vracejí domů z nákupů a mají ruce plné nádherných tašek s nápisy jako Chanel či Dior. Dokonce i ty tašky, jasně bílé se zlatými nápisy, září noblesou. Přála jsem si potkat důležité pány v oblecích nebo ve tvídových sakách, pány ve vyleštěných botách, co kráčeji ulicemi s kufříkem a dlouhým deštníkem, spěchající do práce, protože mají nějakou strašně důležitou schůzku. Jdou rychle a cílevědomě, ale stejně, když vidí tu krásnou dámu s nákupními taškami od Chanelu, tak jí ještě ve spěchu gentlemansky otevřou dveře a pomohou jí do taxi. To my jsme s bráchou potkávali akorát pár sousedů, chlapů, co mířili do práce na odpolední šichtu. Šli smutně a ztrhaně, ani se neoholili, neměli ani kufřík, ani dlouhý deštník, ale igelitovou tašku, do níž jim manželka zabalila svačinku.

Ještě tolik jiných lidí bych ráda cestou do obchodu potkala. Elegantní dámy se stříbrnými vlasy, které venčí malé psíky. Zamilované páry v džínách, co jsou do sebe na lavičkách zavěšení a hladí se po vlasech. Muzikanty sedící na malých židličkách na mostě, kteří hrají Mozarta na housle a mají před sebou čepici na spropitné. Tolik jsem toužila zažít onu lidnatou ulici Prahy, nebo dokonce i Paříže. Pulsující velkoměsto, kaleidoskop barev, zvuků a tváří. My jsme s bráchou procházeli sídlištěm bez lidí, bez krásných dam s taškami Chanel, bez pánů ve tvídových sacích... Jen já a brácha, pár upracovaných sousedů a občas nám přes cestu přeběhnul rezavý pes, aby se u lampy vyčůral.

V potravinách jsme měli všechno potřebné na dosah ruky. Vše pro život nezbytné, jako chleba a rohlíky, brambory, sladkosti a alkohol, bylo naskládáno v šedých regálech v tom jediném obchodě s nápísem *Potraviný*. A já si přesto tak přála, aby náš obchod vypadal jako ty malé obchůdky, které jsem znala z filmů, jako malé obchůdky v Praze, nebo dokonce i v Paříži. Malé pekárny, kde se prodávají teplé bagety a croissanty a kde se vaří káva, a celý ten malý krámk pak voní těmi bagetami a čerstvě namletým kafem. Před pekárnou se nacházejí malé kulaté stoly a židle, na nichž sedí ti důležití pánové a popíjejí espresso z malých šálků, jenom tak na rychlovku před onou důležitou schůzkou, na kterou spěchají. A ty krásné dámy procházejí okolo pekárny a dají se zviklat tou neodolatelnou vůní, nakouknou

dovnitř a objednájí si caffè latte, jež dostanou do papírového kelímku, a jak volají na taxi, balancují s těmi taškami od Chanelu a horkým kelímkem kávy v ruce. Ale u nás se rohlíky a chleba kupovaly v tom jednom obchodě na sídlišti, kde měli pečivo naházené v šedých plastových bednách. Člověk si prostě napočítal deset rohlíků, dal je do plastového sáčku a žádnou velkou věc z toho nedělal.

Taky jsem si přála, aby u nás měli malé obchůdky s ovocem a zeleninou. Takové, které měly zeleninu a ovoce venku v dřevěných krabicích postavených na chodníku. Člověk pak může přijít a vybrat si jablko nebo okurku podle svého vkusu, vzít je do ruky a přivonět si, jestli to jablko voní tak, jak má, létem a sluncem. Ve dveřích oněch obchůdků postává majitel, nějaký přistěhovalec z Arábie, má černé vlasy, kostkovanou kšiltovku a dlouhý knír. On tam jenom tak stojí a dívá se, jak zákazníci chodí okolo těch dřevěných beden a čichají si k jablkům, a vůbec mu nevadí, že lidi na ta jablka sahají. Jenom se usmívá a je na ten svůj malý krámeček pyšný. Avšak u nás v potravinách prodavačky nerady viděly, když si člověk něco vybíral sám. U nás ovoce a zelenina čekaly v šedých regálech, které obsluhovaly prodavačky v ušmudlaných bílých pláštích. To pak prodavačka sama vybírala, co člověk dostane, které jablko nebo okurku vyfasuje. Kdykoli jsem ukázala na velké červené jablko uprostřed bedny, co se mi líbilo, neboť vypadalo, že by mohlo vonět létem a sluncem, prodavačka sáhla o kus vedle pro povadlé ovoce, kterého se chtěla zbavit, zvažila ho, dala do sáčku a nevrle mi ten pytlíček přes přepážku podala.

Platilo se na pokladně, kde seděla prodavačka a typovala ceny nalepené na každém zboží. Typovala to manuálně na starou pokladnu s ohromnými čudlíky. Svou práci dělala bez vlídnosti, bez energie, bez úsměvu, protože jí ta práce lezla na nervy a ona se už těšila, až za šest hodin půjde domů a pustí si v televizi nějaký seriál. Platilo se bankovkama a pokladní byla speciálně nevrlá, měl-li člověk příliš velkou bankovku, kterou musela rozměnit. To se vždycky otráveně zeptala: „Nemáte menší? No já vám nemám, jak vydat.“ Zákazníci se jí pak snažili vyhovět, hledali nervózně po kapsách mince a drobnější bankovky, aby té nevrle ženě v té její těžké práci nějak pomohli, aby jí ten den trochu ulehčili. Když však nic nenašli, prodavačka musela vstát a jít k druhé pokladně tu velkou bankovku rozměnit. To pak byla prodavačka v opravdu špatné náladě, to už nebyla jenom nevrlá, ale přímo nasupená. Co si to ti zákazníci dovolují, mít velké

bankovky, a ona aby chodila a ty velké bankovky měnila! A chudák zákazník tam stál a cítil se provinile.

A občas se zákazník spletl, nepočítal dobře a nakoupil víc, než kolik peněz měl. To se čas od času stávalo třeba naší mamce. Naplnila košík vším, co jsme doma potřebovali, a pak jsme s tím plným košíkem stáli ve frontě a čekali, až na nás přijde řada. Ta nabručená prodavačka všechno manuálně na ty velké čudlíky natukala a řekla: „Tak to bude dvě stě dvacet tři korun.“ Mamka otevřela peněženku a dívá se, že má jenom dvě stovky. Podala tedy prodavačce tu bankovku a mile prohlásila: „No, ono to bohužel vypadá, že já mám dneska jenom dvě stě korun.“ Načež se ještě klidně podívala do kabelky a hledala, jestli se nějaká mince nevykutálela z peněženky. Pokladní zatím seděla na židli, ruce zkřížené na prsou, a čekala, jak to mamka vyřeší. Ta se ovšem nenechala vyvést z míry. Když žádnou zatoulanou minci v kabelce nenašla, jenom prodavačce s úsměvem oznámila: „Tak mi prosím odečtěte tady jedno mléko a čokoládu,“ a dotyčné předměty pokladní vrátila. To pak nevrlá prodavačka musela to mléko a čokoládu odpočítat, což jí docela trvalo, provést na té staré pokladně takovou složitou transakci. To pak už nebyla nevrlá jenom prodavačka, ale i celá fronta lidí za námi. Já jsem se vždycky styděla a nevěděla, kam s očima, ale mamka si to vůbec nebrala, ani trochu jí to nepokazilo náladu. Jenom se na mrzutou prodavačku usmála a řekla: „Promiňte. Přeju vám hezký den.“

Večer, když jsme s bráchou usínali, slyšovali jsme vlak pod lesem, který jezdil do světa. Tuze jsem si přála v tom vlaku jednou sedět, nechat se vést do Prahy, nebo dokonce do Paříže. U nás na sídlišti lidí necestovali. Jediní lidé, které jsem znala, co letěli letadlem, byli naše soudružka učitelka ruštiny a její manžel, kteří jednou letěli na týdenní dovolenou na Jadran. Ta cesta byla pro soudružku učitelku tak ohromný zážitek, že se v hodinách ruštiny k tomu zážitku pokaždé vracela. Kdykoliv mohla, vyprávěla nám u tabule o tom zážitku, rozhazovala rukama a štěbetala: „No, děti, na tom Jadranu je to tak nádherné, to si vůbec nedovedete představit. Už ta cesta je něco, co člověk zažije jednou za život. Letět takhle nad mraky tím velkým letadlem linky Aeroflot, sedět na sedačkách a nechat si servírovat jídlo těma krásnýma letuškama v uniformách. A to moře na Jadranu je tak modré a teplé, že se tam můžete koupat celý den. No já vám řeknu, my jsme s manželem z toho moře ani nevylezli.

A večer jsme pojídali všechny ruské speciality, to víte, v Sovětském svazu mají vynikající kuchyni. Nám nejvíc chutnaly ústřice.“

V hodinách ruštiny tak stačilo pouze zavést řeč na Jadran a souduzka se hned nechala unést a barvivě nám ten neskutečný zážitek líčila. Hodina ubíhala a ona mluvila a mluvila, nejdřív rusky, ale pak už to nadšení nevydržela a musela přejít na češtinu. My děti jsme zasněně poslouchaly, hlavy položené v dlaních, a snily jsme se souduzkou učitelkou o té exotické cestě. Nikdo ze třídy ještě letadlem neletěl a nikdo také ještě na vlastní oči neviděl moře. Myšlenka cestování vzduchem se zdála úplně extravagantní a bylo naším velkým přáním zažít to samé, co naše ruštinářka. Letět velkým letadlem Aeroflot na Jadran, plavat v modrém moři a jíst ústřice. Když jsme měli napsat esej o tom, jaké povolání bychom v budoucnu chtěli dělat, většina holek ze třídy si přála být letuškami, co mají krásné uniformy, létají na Jadran a jí ústřice. Ale já jsem nikdy nevěděla, co napsat, jaké povolání bych vlastně chtěla mít. Bylo mi jedno, jestli budu letuškou, herečkou nebo kadeřnicí. Hlavní pro mě bylo dostat se pryč. Pryč z města, kde mě nic nedrželo, kde mě nic nelákalo, a jet daleko vlakem, který hučí pod lesem a žene se do světa.

Jednoho dne byla mamka ve zvlášť dobrém rozmaru. Už od rána se usmívala a říkala nám: „Děčka, my pro vás máme s tatškou velké překvapení. To uvidíte, až se tatka za chvíli vrátí domů.“ Já a brácha jsme netušili, co pro nás rodiče přichystali, a celou sobotu ráno jsme napjatě čekali na to velké překvapení. Kolem poledne pak mamka zavolala: „Děčka, pojdte za mnou na balkon, už to tady bude.“ Šli jsme za ní, ona tam stála opřená o zábradlí, kouřila a usmívala se. Já a brácha jsme se teda taky postavili na balkon a čekali, co to bude, z čeho je mamka tak veselá. Nic se však nedělo, jenom stromy hučely ve větru a na ulici švitořili vrabci.

Brácha zahlédl kluky běhat po lese a zeptal se: „Můžu jít na chvíli ven?“

Ale mamka odpověděla: „Ne ne, počkej na to velké překvapení, už jenom chvíličku.“ Tak jsme čekali, stáli na balkoně, nudili se a mamka kouřila jednu cigaretu za druhou. Až najednou spatříme krásnou škodovku červené barvy, která elegantně přijela po hlavní silnici pod náš balkon a zaparkovala

Ze škodovky vystoupil tatka. Postavil se k autu, položil ruku na střechu kapoty a jemně na ten naleštěný plech zaklepal prsty.

V květované košili a tmavých kalhotách, naleštěných botách a s černými brýlemi na očích vypadal hrozně elegantně. Vzhlédl k nám, usmál se a zavola: „Tak jak se vám líbí?“ A jak se usmál, jeho knírek se otočil směrem vzhůru do tvaru měsíce v Arábii. Stál tam v tom jarním slunci, jednu ruku položenou ležérně na kapotě toho nádherného auta a druhou rukou si elegantně pročísl své krásné kudrnaté vlasy. Byl tak pyšný, že má takové krásné auto, červenou škodovku z druhé ruky, stál tam a slunce mu svítilo do tváře. Mamka se na něho dívala z balkonu a byla taky pyšná. Pyšná na to, že ten elegantní pán u toho krásného auta je její manžel. Byl drobný a štíhlý a vypadal úplně jinak než všichni ti chlapi, kteří bydleli na sídlišti a chodili do práce bez toho, aby se oholili. Působil, jako by přijel z nějakého velkoměsta, třeba z Prahy, nebo dokonce i z Paříže. Takový elegán na sídlišti nebydlel. Ať šel taťka kamkoliv, měl vyleštěné boty a nosil s sebou dlouhý deštník, a když se rozpršelo, otevřel jej, vybraně mamce nabídnul rámě a ona se do něj zavěsila. Já a brácha jsme stáli na balkoně, jásalí jsme a mávali zběsile na taťku, protože naše malá rodina teď měla konečně i auto.

Ted den jsme nasedli do červené škodovky z druhé ruky a vyjeli si na výlet ven z města. Byl krásný jarní den a sluníčko svítilo. Rozjeli jsme se do kopce nahoru po hlavní ulici, míjeli jsme Javorovou a Dubovou, až jsme vyjeli ven ze sídliště. Mamka, na nose černé brýle, měla ruku položenou v otevřeném okénku a světle hnědé vlasy jí plápolaly ve větru. Měla černé brýle, ruku položenou v otevřeném okně a vypadala jako filmová hvězda. Taťka řídil a cítil se tak volně, když jsme konečně vyjeli ven z města a on mohl ten bourák pořádně rozjet. Na prázdné polní silnici přidal plyn a naše krásné červené auto se rozjelo velkou rychlostí do neznáma. Míjeli jsme vesnice, velké žluté pole řepky a taky červené pole máku. Míjeli jsme kvetoucí jabloně a třešně, co lemovaly silnici. Když jsme se řítili dolů z vysokého kopce, taťka vůbec nebrzdil, nechal tu škodovku dolů spustit, ať ukáže, co v ní je. A mamce vlály vlasy ve větru a taťkův knírek měl tvar arabského měsíce a všichni jsme měli pocit, že jedeme do světa.

2

Když byla mamka ještě malá holka, taky se chtěla dostat pryč. Dostat se pryč z města, které bylo ještě menší než to moje, bylo to malinké městečko pod horami, dalo by se říct skoro vesnice. Frýdlant sice nekypěl novodobou komunistickou architekturou jako Frýdek-Místek, na první pohled působil jako docela úhledné městečko, ale stejně jako na každém takovém podobném úhledném malém městečku se tam nedělo vůbec nic. Tedy přinejmenším nic, co by stálo za zmínku, co by zajímalo mladého člověka. A pokud už přeci jen k něčemu došlo, hned o tom absolutně každý věděl.

Hlavní frýdlantská ulice se jmenovala Revoluční a vedla od kolejí podél kostela až ke hřbitovu. Po ní se brouzdaly zdejší ctihodné občanky v šatech pastelových barev a vždycky, když se na ulici potkaly, hezky se zdravily a mluvily na sebe zdvořilými slovy. Říkaly: „No dobrý den, Maruško, tobě to dneska sluší.“ „Dobrý den, Emurko, ale neříkej, mám staré šaty.“ „Kam se chystáš, takhle k poledni?“ „Ale, Maruško, musím jenom zaběhnout do krámu pro šlehačku, dělám svíčkovou a nemám to čím zahustit.“ „Tak si dejte chutnat.“ A když paní Marie přišla domů, hned manželovi vykládala: „No představ si, potkala jsem Emu, ona ti tak přibrála. A dávají si svíčkovou. Takhle v týdnu! Se šlehačkou. Já se ti nedivím, že ona se do těch starých šatů už skoro nevrze.“

O nedělích chodila mamka se svou milující, ale despotickou matkou, svojí babičkou Vlastou, a svým milujícím a bezkonfliktním otcem, svým dědečkem Karlem, na odpolední procházky. Její matka ji vždycky pěkně oblékla, dala jí kostkovanou sukni ke kolenům, bílý svetr s límečkem a světlý béžový kabát, bílé pletené podkolenky a černé lakýrky a taky jí upletla po stranách hlavy dva copánky, aby vypadala jako z reklamy, když se tak v neděli s rodinou procházejí Frýdlantem. Vlasta a Karel se taky pěkně oblékli a pak všichni tři, mamka, Vlasta a Karel, vyšli do ulic. Bydleli v bytě v nejvyšším patře cihlového domu, co stál kousek od hlavní cesty. Špacírovali si to

od kolejí podél kostela ke hřbitovu, a když potkali paní Emu a paní Marii, tak se pěkně pozdravili a ty ctihodné dámy povídaly: „Teda, Vlastičko, tobě ty vlasy dneska sluší. Ty máš nějaký nový účes, že jo? Vypadáš jako z plakátu. A jak se vám s Karlíčkem daří?“

„My se máme výborně. A co vy, Maruško? Už jste opravili tu vaši branku? Ono to všechno trvá, že jo, než si člověk na takové věci najde čas.“

A jak se tak bavili, mamka popošla trošku stranou a zahlédla na chodníku kočku. Byla to potulná kočka, co se brouzdala po dešti Frýdlantem. Taky byla na nedělní procházce. Mamka si dřepla a nastavila ruku, kočka k ní elegantně přistoupila a tu ruku jí olízla. Mamka pak vzala tu špinavou toulavou šelmičku do náruče, postavila se a políbila ji. A ačkoliv byla ta kočka hubená a prošedivělá, pro mamku byla nejkrásnější na celém světě. Prosebně pohlédla na Vlastu a požádala: „Mami, mami, můžu si tu kočičku nechat?“

Všichni dospělí rázem zmlkli a otočili se na mamku. Vlasta, Karel, paní Marie a paní Ema, všichni zírali na to, jak mamka stojí v kaluži, lakýrky a podkolenky úplně mokré, drží tu špinavou kočku v náruči a ten světlý kabátek je najednou plný špinavých mokrých skvrn. „Tak můžu, prosím?“ zeptala se ještě jednou.

Vlasta zakřičela: „Dej to hnusné zvíře na zem, určitě má blechy! Okamžitě s tou kočkou dolů.“ Mamka tedy zvířátko smutně položila na zem a to se rozběhlo ke hřbitovu. Paní Ema a Marie se usmívaly a prohlašovaly: „No to jsou děti, Vlastičko, s tím nic nenadělaš. Ale toho kabátku je škoda.“ Vlasta vzala svou dceru za ruku a dali se s Karlem rychlým krokem zpátky k domovu. Po cestě Vlasta řekla Karlovi: „Zítřka musím k holičům.“

Mamka vyrůstala jako jedináček a těžko říct, jestli její dětství bylo šťastné, nebo ne. Byla každopádně milovaná a opečovávaná dítě a její domov oplýval všemi materiálními vymoženostmi šedesátých let. Problém však spočíval v tom, že její matka, moje babička Vlasta, měla jasnou představu o výchově své jediné dcery a všech nezbytných bezpečnostních opatřeních, které bylo třeba bez výjimky dodržovat, aby se její dítě dožilo svých osmnáctých narozenin. Rodinné zákony se zakládaly na zákazu chodit bez dozoru do školy a ze školy, stýkat se s dětmi z nevyhovujících rodin, hrát si s ostatními dětmi bez dozoru, podnikat nebezpečné sporty, lézt po stromech, koupat se ve splavu, jezdit na školní výlety a sahat na potulná zvířata. Zkrátka

nejlepší bylo být prostě doma, to měl člověk jistotu, že se dožije dospělosti bez toho, aby se z něj stal invalida nebo oběť sériového vraha.

Moje mamka snila, tak jako já, o ulicích Prahy, nebo dokonce i Paříže. Snila o filmových hvězdách, herečkách jako Brigitte Bardot a Sophia Loren, které byly tak krásné, že se do nich všichni chlapi musejí hned zamilovat. O světových celebritách si četla v časopisech stejně jako o nových filmech, jež se do lokálního kina nikdy nedostaly, a obdivovala poslední módu, která se do jejího lokálního obchodu nikdy nedostala. Mamka ty časopisy studovala velice pečlivě a vystřihovala si zajímavosti o svých oblíbených filmových hvězdách – fotografie a články, které se jí líbily – z New Yorku nebo z Cannes. Ony výstřižky pak lepila do velkých knih s pevnými deskami a všechno pečlivě popisovala, aby na nic nezapomněla. Večer před spaním si potom tahle svá alba prohlížela a snila o tom, že z ní také jednou bude filmová hvězda. A také bude tak krásná, že se do ní všichni chlapi musejí hned zamilovat. Filmová hvězda, jež si může svobodně jezdit, kam se jí zachce, třeba i do New Yorku nebo do Cannes, a hrát ve filmech, co se promítají po celém světě, jenom ne ve Frýdlantu. A protože díky rodinným ochranným opatřením trávil většinu času sama ve svém pokoji, nastrodala si za ty roky plnou knihovnu tlustých alb plných krásných filmových hvězd a velkých dětských snů.

Je jasné, že mamka se svých osmnáctých narozenin šťastně dožila, aniž by se zmrzčila nebo se stala obětí sériového vraha, jenže její očekávání volnosti a zmírněných rodinných poměrů po dovršení zletlosti se bohužel nevyplnilo. Naštěstí hned před maturitou otěhotněla s klukem, co vypadal jako Elvis, čímž se její život konečně dočkal radikální změny, kterou si tak moc přála. Rodiče naproti tomu byli tou novinkou absolutně šokovaní. Nedovedli si představit, jak se to mohlo stát! Jak rodinná bezpečnostní opatření mohla tak fundamentálně selhat. Otěhotnět v osmnácti letech, a ještě s takovým mladým klukem, který je bez práce, bez vzdělání, a navíc z nevhodné rodiny! Ale mamce to vůbec nevadilo, jenom se usmála a řekla: „Ale my se máme rádi a budeme se brát.“ To už byla pro Vlastu poslední kapka. Nevěděla ovšem, jak takové katastrofě zabránit nebo jak na danou věc reagovat. Její jediná dcera, její chvála, ta krásná holčička, otěhotněla v osmnácti letech! Hněv tehdy Vlastě úplně zatemnil smysly, a jak byla v ráži, tak na mamku uhodila: „No

nečekej, že ti přijdu na svatbu!“ Jenže ta svatba se přeci jen konala, ačkoli bez jejích rodičů. A tak uzavírala mamka v osmnácti letech sňatek s klukem, co vypadal jako Elvis. Svatba se konala bez jejích rodičů, mamka měla na sobě růžové mini šaty poslední módy, jaké nosily hvězdy v Praze, nebo dokonce i v Paříži, a byla tak krásná, že se do ní všichni chlapi museli hned zamilovat.

O mnoho let později jsme já a brácha na pohovce z šedesátých let u babi Vlasty a dědy Káji pojídali čokoládu a pili kofolu a prohlíželi si rodinné albumy s fotkami, jež babi Vlasta po celou dobu pečlivě vytvářela. Viděli jsme tam mamku jako malou holku, v kostkované sukni ke kolenům a s copánky do stran, a babi Vlastu a dědu Káju na nedělních procházkách. Ale nejraději jsme si prohlíželi ty fotky svatební. Snímky mamky v krátkých růžových šatech, jak stojí před radnicí s kyticí kopretin v ruce a líbá se s klukem, co vypadá jako Elvis. V tom malém hloučku svatebních hostů za nimi jsme hledali babičku a dědu, ale marně. Svatbě své dcery věnovala babi Vlasta celých pět listů svého alba. Pět listů mamky v krátkých růžových šatech a s kyticí kopretin v ruce. Až na poslední stránce s fotkami z této slavné události jsme konečně objevili babiččinu známou tvář. Seděla tam na židli a sledovala svatební obřad. Měli jsme radost, že jsme ji konečně našli. Až v dospělosti jsem si všimla, že ta fotka babi Vlasty vůbec nepocházela z maminčiny svatby, ale že šlo o úplně jinou svatbu, na níž byla babi Vlasta náhodně pozvaná. Událost to byla úplně bezvýznamná, na kterou už babi Vlasta dávno zapoměla. Ani zdaleka tak důležitá jako obřad její jediné dcery, která se vdávala v osmnácti letech a byla ten den šťastná a volná, která se smála a tančila a čekala její první vnouče. Babi Vlasta tedy vzala fotku z té bezvýznamné svatby a nalepila ji na černé listy albumu mezi ostatní svatební fotky své jediné dcery, jež v těch růžových šatech vypadala jako filmová hvězda. A vždycky, když si babi Vlasta sama po večerech prohlížela ty staré albumy, snila o tom, jak krásná ta svatba musela být.

3

Ještě když byla mamka těhotná, dostal můj otec, ten kluk, co vypadal jako Elvis, práci ve válcovnách plechu. Byl bez maturity, ale měl výuční list a podal si přihlášku do komunistické strany, takže ho hned vzali do nové továrny, kterých tenkrát v kraji vyrostlo bezpočet. Dostal manuální práci, osm hodin denně válcovat plechy, dobře placené místo, protože za komunistů se manuální práce cenila. K tomu rodina získala byt na novém sídlišti v panelovém domě podle moderní architektury té doby, v ulici s poetickým názvem Topolová obklopené přírodou. Ale vůbec nejlepší, absolutně nejlepší na tom všem bylo, že ta práce a ta ulice se nenacházely v tom malém městečku, kde mamka vyrůstala, ale asi dvacet kilometrů dál, ve velkém moderním městě zvaném Frýdek-Místek. Tak se mamce splnil její sen. Dostala se pryč z rodného městečka a začala žít nový život ve velkém městě s klukem, který vypadal jako filmová hvězda.

Rodiče, když se stěhovali, nepotřebovali velký nákladák. Mamka si jen zabalila kufr, velký černý kufr po babičce, do kterého si uložila oblečení, fotky a pár knížek, ale své albumy s filmovými hvězdami nechala na polici. Říkala si, že pro ten nový život, který jí teď čeká, už naivní dětské sny nepotřebuje, protože ten její nadcházející život s klukem, co vypadá jako Elvis, bude lepší než jakýkoliv sen, co kdy snila.

Za dveřmi dětského pokoje stáli smutně Karel a Vlasta, přičemž Karel držel svou ženu okolo ramen. Mamka otevřela dveře, měla na sobě květovanou těhotenskou halenku, pod níž se vzdouvalo velké těhotenské břicho, ale tvář stále zářila mládím osmnácti let. Když ji Karel uviděl, hned k ní přiskočil a nabízel: „Já ti s tím kufrem pomůžu, aspoň mě nech snést ti to dolů ze schodů.“ A než stačila odpovědět, vzal jí zavazadlo z ruky a zmizel na schodišti. Mamka obžala svou despotickou matku, pronesla jen: „Tak ahoj, mami,“ a když se za ní zavřely hlavní dveře, rozlilo se po bytě nepřijemné ticho. Vlasta se postavila k oknu a vidí, jak dole na ulici stojí kluk s černými

rozcuchanými vlasy, kterému ještě není ani dvacet, v ruce taky velký kufř, a čeká na její jedinou dceru. Vlasta smutně sledovala, jak mamka vyběhla ze dveří, skočila tomu klukovi do náruče, on nechal kufř kufřem, vyzvednul mamku do vzduchu a dvakrát se s ní otočil. Když ji opět postavil na zem, oba dva se chopili svých loďáků, chytli se za ruce a vyšli spolu do světa. Vlasta stála u okna, Karel dole v otevřených dveřích, a oba pozorovali svou krásnou dceru, která je ten den opouštěla a která se za svým starým životem ani neohlédla.

Sídlíště, kam se mamka nastěhovala, bylo úplně nově postavené. Když mamka s otcem přijeli ten první den s velkými kufry na Topolovou ulici, zjistili, že město ještě nestačilo vybetonovat cesty a chodníky, ještě nevysadilo stromy na ostrůvky mezi domy, jedinou hotovou věc představovala řada paneláků v kopci u lesa. Bylo jaro, všude mokro a bláto, a mladé rodiny, jež dostaly byt na sídlišti, chodily po dřevěných trámech, které město provizorně položilo na cestu, aby se noví nájemníci nepropadli do měkké půdy. Mamka a můj otec se tedy brodili blátem, kráčeli po úzkých dřevěných trámech a můj otec vzal oba kufry do rukou a balancoval s nimi před mamkou jako nějaký cirkusový umělec. Ta cupitala za svým mladým manželem, smála se a říkala: „No já nevím, jak tu budu v těch svých botách na podpatku chodit. Tady by člověk potřeboval gumáky.“ Vešli do prostředního vchodu paneláku na Topolové ulici, šťastně vyběhli po schodech tři patra a otevřeli dveře do svého nového života. Víc než ty dva velké loďáky tehdy neměli. Byt byl prázdný, měl holé stěny a podlahy z linolea. Mamka se jím rozběhla, protančila se těmi třemi prázdnými pokoji a prohlásila: „To ti povím, takový krásný byt nemůžou mít ani v Praze, a kdo ví, možná ani v Paříži.“

Dva měsíce nato porodila své první dítě.

Když šel otec poprvé do porodnice, už po cestě dlouhou nemocniční chodbou slyšel z dálky strašný řev, až nelidský jakot, hrozný zvuk, jenž se ozýval z porodního oddělení. Pomyslel si: „Chudáci rodiče, kteří takové dítě dostanou.“

Došel až k velké prosklené stěně, za níž všechna miminka ležela. Všechna zabalená v bílých plachtách, v pěti řadách, jako malé larvy tam ležela. Některá miminka spala, jiná byla vzhůru a některá trochu pobrekávala. Jen jedno malé novorozeně tam v tom pokoji neskutečně řvalo, úděsně ječelo přes celý ten sál, přes onu skleněnou stěnu až ven na chodbu. Bylo sice krásné, s velkýma černýma očima,

ale stejně si v duchu říkal: „Bože, jenom ne tohle.“ Mamka vyšla ze svého pokoje, na sobě bílou nemocniční košilku, přistoupila k němu celá šťastná a chytla ho za rameno. Byla tak mladá a hrdá na to perfektní dítě, co zrovna porodila. Zdravotní sestra vstoupila do toho velkého sálu za prosklenou stěnou a zvedla toho nehorázně řvoucího parchanta, vynesla ho z pokoje a položila ho mému otci do náruče. Ten se na mě díval, nevěda, co říct, a tak nakonec pronesl: „Pěkná, ale uřvaná. Celá po babičce.“

Za rok ležela mamka v té samé porodnici znovu a držela v náruči své druhé dítě. Divila se, že ten její nový syn je úplně jiný než ono první dítě, ty krásné modré oči a ty blondaté vlasy, no, vypadal jako z jiného světa, jak se na ni zasněně a tiše díval. Druhý den šel můj otec své druhé dítě zase poprvé navštívit. Kráčel pomalu a unaveně, ještě se ten rok pořádně nevyspal a už bude mít zase novorozeně. Všechna ta práce, ta nelidská únava, ty probdělé noci, tmavá rána, plínky, to přebalování... A on si teď jde do nemocnice pro druhé! Ale jak tak procházel tou velkou nemocniční chodbou, nic neslyšel. Žádný jekot, žádný nelidský řev. Tentokrát tam panoval docela klid. Znejistěl, trochu zpomalil a bojácně přistoupil k té velké prosklené stěně. Podíval se přes sklo a snažil se najít svého potomka, ale žádné dítě se mu nezdálo povědomé. Zdravotní sestra zase vstoupila do sálu, zvedla miminko z druhé řady a přinesla ho na chodbu. Položila brácha otci do náruče a on se zase strašně divil. To nečekal, dostat takové hodné dítě, úplně jiné než to, které měl doma. Tohle dítě vypadalo jako anděl, mělo krásné modré oči a blondaté kudrnaté vlasy, a vůbec nekřičelo, ani hlásek nevydalo. Jenom mu tiše leželo na rukách a dívalo se do neznáma. Otec zase nevěděl, co říct, zase ho ta příroda zaskočila, a tak nakonec ironicky prohlásil: „Je celý po mně, blondák a modré oči.“

Vyrůstali jsme s bráchou ve společném pokoji s výhledem na Javorovou ulici. Spali jsme na patrových postelích, já nahoře a on dole. V noci, když jsme usínali, slýchávali jsme houkání vlaku a pištění kolejí pod lesem. Brácha se ptal: „Kam jede ten vlak?“

Já na to: „Kam by jel, do světa přece.“

Také jsme občas zaslechli houkání nočního ptáka a brácha se ptal: „Co to je za ptáka?“

Já jsem odpověděla: „To je kukačka.“

„A proč tak smutně kuká?“

„Ona počítá, kolik roků nám zbývá do smrti. Kolikrát zakuká, tolik roků je nám do smrti. To mi říkala babi Vlasta.“ Tak jsme počítali: jedna, dvě, tři, čtyři, pět, ale dál už jsme počítat neuměli, tak jsme se spokojili s tím, že nám do smrti ještě zbývá roků nespočet.

Před barákem u cesty stály velké popelnice na odpad. Kdykoli přijížděli popeláři, brácha hned volal: „Popeláři, popeláři jedou!“ A to jsme hned běželi, dali si židle k oknu a dívali se, jak s tím obrovským autem míří k naší ulici. Jeden řídil a druhý stál v uniformě na stupátku vzadu a kochal se výhledem na krajinu. Auto zastavilo, popelář elegantně seskočil ze stupátka a přitáhnul popelnici blíž k tomu velkému vozu. Ten přístroj vzadu na autě ji automaticky zvednul a pohltil všechny ty odpadky, které jsme na Topolové ulici vyprodukovali. To se nám s bráchou strašně líbilo, takové speciální auto, co požírá odpadky. Říkali jsme si, že být popelářem musí být krásné zaměstnání, jezdit si takhle tím velkým autem, stát na stupátku a kochat se výhledem na krajinu. Vždycky jsme na popeláře mávali a přáli si, aby nám zamávali zpátky, aby si nás všimli. Nás, co jsme byli takoví jejich velcí fandové, co jsme je obdivovali a těšili se, až jejich auto zase přijede na naši ulici. Ale popeláři si nás nevšimli, vůbec nám nemávali zpátky, jenom zodpovědně dělali svou práci. Občas, když byly popelnice přeplněné, sprostě nadávali: „Kurva, co to tu bydlí za lidi, všechno svinstvo sem nacpat.“

A brácha se mě ptal: „Co to znamená ‚kurva‘?“

Netušila jsem, ale důležitě jsem odpověděla: „To je takový popelářský pozdrav, něco jako ahoj.“ Brácha obdivně kývnul hlavou a dál zíral z okna.

Každé odpoledne, když byl otec v práci, nás mamka pěkně oblíkla a šli jsme ven na procházku. Sama si vzala barevné letní šaty s velkým výstřihem, které byly skoro až na zem, a letní boty na vysokém korkovém podpatku. Natočila si vlasy, namalovala rty jasně červenou rtěnkou a nasadila si sluneční brýle. Vypadala vám úplně jako zpěvačka z ABBY, ne jako nějaká maminka z Topolové ulice. Seběhla s námi na rukách točité schody a položila nás, ty svoje krásné děti, do kočárku. To jedno, které mělo černé oči a černé vlasy a už od malička bralo život smrtelně vážně, a to druhé, které mělo oči modré a vlasy blondaté a které patřilo do úplně jiného světa. My jsme seděli naproti sobě v otevřeném kočárku a mamka jej tlačila nahoru po hlavní ulici, jíž už stačili vybetonovat. Míjeli jsme

Javorovou a Dubovou ulici a všichni chlapi se otáčeli, když viděli mamku kráčet po hlavní silnici v těch barevných šatech až na zem, s natočenými vlasy a jasně červenou rtěnkou.

Otec pracoval celé dny a domů chodil pozdě. Mamka čekala s večerí, obvykle udělala brambory a nějaké maso, všechno ještě přihřála, aby to měl po práci teplé, pěkně to naaranžovala a nalila mu pivečko do sklenice. Sedla si proti němu a dívala se, jak mu to chutná. Byla tak mladá a krásná! A on mamce povídá: „No já nevím, je třeba nosit tolik rtěnky? A ty boty na těch vysokých podpatcích? Takhle na procházku? Nechceš radši tenisky? Ty dlouhé šaty tady na sídlišti taky nikdo nenosí. Mně se daleko víc líbí přirozená krása. Podle mě ti to mnohem víc sluší bez líčení, bez těch nóbl šatů a bot na podpatku.“ Mamka se usmála a druhý den, když se před zrcadlem malovala, si červenou rtěnkou nedala a taky nechala doma ty dlouhé letní šaty, když se to jejímu manželovi nelíbilo. Ale boty na podpatku, ty mít musela, tak daleko pro svého muže nebyla ochotna jít.

Jednou otec zase dělal přesčas. Byl horký letní den, slunce pálilo, a tak se mamka rozhodla jít s námi ven až večer za soumraku. Když se setmělo, posadila nás do kočárku a vydala se dolů lesem, prošla cikánským sídlištěm a došla až k řece Ostravici. Byl krásný letní den, slunce zapadalo za Beskydy a vlaštovky nám švitořily nad hlavami. Mamka nám sundala boty a vyzula si svoje sandály. Vzala nás za ruce a vstoupili jsme do chladné řeky. Brouzdali jsme se bosí nízkou vodou a opatrně našlapovali na hladké kamínky, jež omývala. Šli jsme podél proudu.

Mamka náhle zvedla oči a vidí, jak pod jedním stromem toho krásného letního večera stojí mladý pár. Ona se opírala o kmen a on se nad ní skláněl, líbal ji a rukou ji tiskl k sobě. Tak romanticky to vypadalo, až mamka zalitovala, že je tady sama, protože její manžel dělá pořád přesčasy. Takový krásný pohled to byl, že neodvrátila oči a zasněně se na dvojici dívala. A najednou se jí to mužské tělo začalo zdát nějak povědomé. Zbystřila v tom šeru zrak a uvědomila si, že ten romantický kluk je její manžel! Místo práce se pod stromem líbal s jakousi cizí ženskou! Mamka na něj zařvala: „Hej! Co to tady děláš? To jsou ty tvoje přesčasy?!“ Jak její manžel, tak ta cizí ženská, se s leknutím otočili a spatřili mamku stát bosou ve vodě, držíc za ruce dvě malé děti. A jak tak mamka hledí na ty dva, vidí, že on má okolo úst rozmazanou jasně červenou rtěnkou.

Po pár dnech jsme s bráchou zase stáli na židlích u okna a pozorovali, jak náš otec strká do taxíku dva kufry. Zamával nám nahoru do oken a my mu zamávali zpátky. Mamka stála vedle nás, pořád krásná, ale už se nezdála být tak mladá. Nemávala. Jen tam mlčky stála a sledovala, jak se její manžel stěhuje. Bylo jí dvacet tři let, měla dvě děti a podanou žádost o rozvod. Stála tam u okna bez úsměvu, bez emocí, na sobě ty dlouhé letní šaty s výstřihem a rty namalované jasně červenou rtěnkou.

Auto se rozjelo nahoru po hlavní silnici a zmizelo z dohledu. Zmizelo i s naším otcem, který se ten den vytratil z našeho života. Mamka se na mě podívala a pravila: „Pravděpodobně jsi ještě malá, abys to pochopila, ale stejně mě příležitost nutí dát ti radu do života. Pokud ti někdy v budoucnosti tvůj manžel řekne, ať se přestaneš líčit, že se mu víc líbíš bez rtěnky, a ať nenosíš šaty s výstřihem nebo boty na podpatku, tak mu nevěř a klidně v tom pokračuj. My holky se děláme krásné pro sebe. A teď umýt zuby a honem do postele.“

4

Ženy komunistického Československa byly na první pohled strašně emancipované, protože všechny bez výjimky chodily do práce. Mamka taky a stejně jako většina žen komunistického Československa snila o tom, jak nádherné by bylo být tou neemancipovanou ženou Západu. Snila o tom být ženou v domácnosti, starat se jen o děti, muže, dům a zahradu, mít paní na hlídání, paní na uklízení, chodit na manikúru a ke kadeřníkovi a jednou do týdne na oběd do restaurace s kamarádkami. Těmito představami se nechávala unášet vždycky brzo ráno v šest hodin, když mě a bráchu ještě za tmy budila. Nám se vůbec nechtělo z postele. Hladila nás po vlasech a vybízela nás: „Tak pojdte, děcka, už je pozdě.“ Tak jsme se nakonec vypotáceli z postele, dostali jsme snídani, umyli si zuby, oblékli se a už jsme po tmě a mlčky šlapali do školky.

Přivedla nás vždycky skoro až k budově, ale poslední metry jsme museli jít sami, jinak by totiž nestihla autobus do práce. Sklonila se k nám a pronesla: „Tak já už musím běžet, pusu a honem do školky. Nebojte se, já se na vás odsud budu dívat.“ Nechtěně jsme se tedy rozloučili a vydali se dlouhou ulicí podél garáží po tmavé cestě bez pouličních světel. Ulice černá jako noc. Šli jsme s bráchou a před sebou jsme viděli osvětlenou budovu školky, co ve tmě zářila jako maják. Bylo to jenom pár metrů, ale nám to připadalo jako nekonečno. Většinou jsme nepotkali ani živáčka, ale jednou se proti nám vynořila černá postava – velká tmavá silueta chlapa, co se kolíbala ze strany na stranu. Zastavili jsme se a nehybně zírali na toho vrahouna, který se zrovna zničehonic zjevil pár metrů před námi. Chlap k nám došel, zastavil se a povídá: „A hele, koho to tady máme? Dětičky sousedské! Takhle ráno do školky?“ Byl to náš soused z Topolové ulice, co se vracel opilý k ránu domů. „Dobrý den,“ pozdravili jsme poslušně. „Tak na shledanou a pozdravujte maminku,“ odvětil, říhнул si a zase se kolíbal dál. My si oddechli, a ještě než jsme došli před školku, zaslechli jsme, jak soused zvrací do keříku.

Mamka byla zaměstnaná v pohřebním ústavu města Frýdku-Místku a začínala v osm hodin. Jezdila ráno autobusem, který stavěl až na zastávce za městem, na malé zastávce u silnice, kde nikdo kromě mamky nevystupoval. Vyšla z autobusu ještě za tmy a šlapala podél hřbitovní zdi k šedé budově, v níž se nacházely kanceláře pohřebního ústavu. Pohřební ústav se může na první pohled zdát smutným místem s depresivní atmosférou a slabým osvětlením, kde zaměstnanci chodí v hnědých oblecích a hovoří tichým hlasem. A když pozůstalý vstoupil do pohřebního ústavu města Frýdku-Místku, aby objednal pohřeb svého zesnulého, tak ho podle očekávání uvítali smutní zaměstnanci, kteří měli hnědá saka a mluvili tichým hlasem. Soucitně s ním vyplnili potřebné formuláře, dohodli datum obřadu, doporučili náhrobní kámen, navrhli nápis, a dokonce mohli i objednat květiny, pokud si to zákazník přál. Ale jakmile člověk prošel kanceláří až k zadním dveřím, k těm s označením *Pouze pro personál*, otevřel je a vstoupil do části pohřebního ústavu vyhrazené jen pro zaměstnance, ocitl se rázem v úplně jiném světě. Zažil atmosféru, kde zaměstnanci odložili svá hnědá saka a rozepnuli si košile u krku, kde se mluvilo hlasitě, lidé se tu bavili a smáli, vyprávěli si vtipy a zpívali písničky. Nejlepší vtipy pak byly samozřejmě o mrtvolách nebo pohřební historky, to vám byla taková legrace, že se zaměstnanci pohřební služby smáli, až se za břicha popadali. Občas se po úředních hodinách koupilo levné červené víno nebo rum a k tomu chlebičky, a to se pak sedělo do noci a povídalo se a zpívalo, protože v každém zaměstnání, dokonce i v pohřebním ústavu města Frýdku-Místku, potřebují lidičky trošku srandy a červeného vína, aby se ten život dal vydržet.

Občas zazvonil telefon a paní v administraci, která se zrovna smála nějakému vtipu, zvedla sluchátko a pronesla: „Pohřební služba města Frýdku-Místku.“ Seděla, a jak poslouchala, ta dobrá nálada ji pomalu začala opouštět, její tvář bledla, oči pohasínaly, a když položila sluchátko, obrátila se na kolegu: „Petře, nahlásili nám, že máš zajet vyzvednout nebožtíka. Je to prý nějaký mladý kluk, máš ho jet posbírat ke kolegům u Paskova. Srazil ho tam osobák na Ostravu.“ Rázem všichni zaměstnanci utichli a řidič Petr zblednul, postavil se a zapnul si košili až ke krku, vzal si ze židle hnědé sako, obléknul si ho a na odchodu z kanceláře jej kolegové soucitně poklepávali po zádech a ještě se za ním ze dveří smutně dívali. Už se nesmáli ani

si nevykládali vtipy, už vypadali jako smutní zaměstnanci pohřební služby. Protože každý přece ví, že posbírat ostatky mladého člověka, kterého zrovna srazil vlak na Ostravu, je to nejhorší, co člověk může v takový normální pracovní den, jako je středa odpoledne, zažít. Když se Petr vrátil do kanceláře, po tom, co všechny ty lidské ostatky posbíral, useknutou ruku a roztráštěnou lebku, jež se povalovala v trávě u kolejí, nohu ještě s botou, kterou našel v keři, zkrátka když to všecko posbíral, donesl do auta a odvezl do krematoria, tak se kolem něho všichni rozestavěli a utěšovali ho: „No tak, Petře, neber si to. Takovej už je přece lidskej život. Dneska to není na červené víno, dnes je to na rum.“ Petr dostal panáka, všichni ho zase poklepali po zádech a už se běželo pro červené víno a pro chlebičky, aby ten Petr na tu zkrvavenou nohu s botou zapomněl.

Tím, kdo vyprávěl nejlepší historky, kdo je uměl podat co nejzajímavěji, vždycky je vylepšit a prezentovat je tak barevně a s takovým nadšením, až byl člověk úplně uchvácený, tím, kdo mluvil nejživěji, smál se nejhlasitěji, a tím, kdo po skleničce červeného zpíval jako Karel Gott, byl řidič pohřební služby Konstantin, kterému všichni říkali Kosťa. Kosťa byl o deset let starší než mamka a měl pověst proutníka. Tu pověst získal jednak kvůli faktu, že měl za sebou dvě zkrachovalá manželství, dvě manželské děti a dvě nemanželské, ale taky pro svůj zjev italského svůdníka. Kosťa měl krásné černé vlnité vlasy, které nosil sčesané dozadu, a černý knírek, jež si každé ráno upravoval do perfektního tvaru pŕlměsíce. Kosťův pracovní stůl se nacházel asi tři metry od mamčina, a tak, když seděl za stolem a pil kávu, pozoroval, jak ta mladá sekretářka přišla do práce, sundala si kabát, odložila kabelku a začala něco psát do sešitu. Přirozeně se mu velice líbila. Byla mladá, štíhlá a krásná jako filmová hvězda, měla světle hnědé vlasy a zásadně chodila v botách na podpatku.

Kosťa, v milostných záležitostech už světem otlučený, si říkal, že bude maličkost tu mladou sekretářku svést. Jednoduše ji pozve na večeri nebo do kina a do týdne mu bude ležet v náručí. Už to měl všechno vyzkoušené a měl svoje finty, jak takové mladičké slečinky oslnit. A tak jedno odpoledne, když zase seděla za stolem a něco vypisovala, se Kosťa zvednul, pomaličku k ní došel a ležérně se posadil na okraj jejího stolu. Sehnul se k ní a povídá: „Poslyšte, jak se na vás takhle od svého stolu dívám, říkám si, že mi někoho připomínáte. Nějakou filmovou hvězdu. Takhle z profilu vypadáte úplně

jako Sophia Loren, no opravdu, nedělám si legraci. A víte co? Oni s ní zrovna v kině v Místku dávají takový starý film od Felliniho. No není to náhoda? Tak jsem si říkal, že kdybyste měla v pátek odpole- dne čas, mohli bychom se spolu na ten film podívat.“

Ale mamka se jen usmála a odvětila: „Děkuji, ale já bohužel čas nemám.“

Kostá posmutněl, seskočil ze stolu a šel si uvařit další hořkou kávu.

Pohřební služba sousedila s místním hřbitovem. Mamka měla stůl u okna, a tak pokaždé, když byl pohřeb, pozorovala, jak jde kolem smuteční průvod, farář šel první, za ním nesli muži v černých oblecích rakev s věncem a za nimi následoval smuteční průvod. Někdy byl ten smuteční průvod dlouhý, za rakví kráčela spouta lidí, dámy v černých šatech a pánové v tmavých oblecích, ale jindy byl jen docela malý, třeba pouze manželka a pár chlapíků, kteří přišli, aby pomohli tu rakev donést ke hrobu. Takový průvod procházel od hlavních dveří hřbitova kolem mamčinu okna a pak zahrnul do hlavní uličky, kudy se pomalu soukal až k hrobu zesnulého. Ale nejhorší bylo, když se nenašlo dost příbuzných, co by tu rakev měli k hrobu donést, to pak vyběhli chlapi z pohřební služby, aby pomohli přenést nebožtíka z auta do hrobu a doprovodit jej tak na té jeho poslední cestě tady na světě.

Jednoho dne mamka zase seděla za stolem a sledovala pohřeb. To zrovna pohřbívali zesnulou paní Novákovou, stará paní to byla, měla devadesát let, a její rodina smutně kráčela za rakví. Nebylo jich moc, takový středně velký zástup to byl, co se pomalu šoural hřbitovem k jejich rodinné hrobce. Mamka se za tím smutečním průvodem dívala, a jak už byli skoro z dohledu, tak si všimla, jak hrobník Matěj najednou běží zpátky k jejich budově. Vpadnul do dveří a křičí: „Ježišmarjá, ježišmarjá, my jsme asi vykopali špatný hrob.“

Mamka se zděšeně postavila a zeptala se: „Co to říkáte, pane Matěj? Jak to, že jsme vykopali špatný hrob?“

„No ta rodina přišla k tomu hrobu, co jsem ráno vykopal, a jak jsme se zastavili, ta dcera na mě začala křičet, že to prý není jejich.“

Mamka běžela do kartotéky, vytáhla velkou knihu, kde byly všechny hroby zaregistrované, a kontrolovala, jaký hrob to dneska vykopali. Byla tam nová a měla tu registraci na starost. „Tady to je, rodina Nováková, hrob číslo 29. Takhle to stojí v kartotéce.“

„Podívejte se prosím i na objednávku,“ požádal ji Matěj. „Ta dcera byla úplně bez sebe.“

Mamka běžela k šuplíku, kam ukládali objednávky, vytáhla formulář, jež dcera paní Novákové před několika dny vyplnila, a vidí, že přehlédla jedničku. Měli vykopat hrob 129! Mamka zděšeně pohlédla na hrobníka. „Ježíšmarjá, já jsem to spletla, já jsem tu jedničku přehlédla, podívejte se, ono to tam skoro nebylo vidět.“

Hrobník se chytil za hlavu. „To je ale průšvih, já nevím, jak se z toho dostaneme.“

Kostá to všechno pozoroval ze své židle a pod svým knírkem ve tvaru měsíce se usmíval. Když se mamka sesypala na židli a schovala hlavu do dlaní, vstal a přistoupil k nim. „Matěji, nechte to na mně,“ prohlásil. Ze skříně vytáhl kravatu a černé sako, rychle to na sebe hodil, před zrcadlem si ještě malým hřebenem učesal své černé vlasy, nasadil smutnou tvář a vyšel s Matějem k hrobu, kde stále čekal průvod paní Novákové. Mamka se za nimi ustrašeně dívala oknem a v hrůze čekala, jak se situace vyvine.

Za chvíli viděla, jak se houf pozůstalých začal pomalu rozcházet, dámy v černých šatech a pánové v tmavých oblecích se zvolna sunuli k východu, až nakonec spatřila Kostu, jak kráčí hřbitovní uličkou s ubrečenou dámou, drží ji za ruku a něco jí smutně vysvětluje. Doprovodil ji až ke hřbitovním dveřím, kde se uklonil, políbil ji na ruku, ona se otočila a odcházela. Když vešel zpátky do kanceláře, mamka se ho hned ptala: „Tak co? Jak se to vyřešilo?“

„No jak. Ta dcera se už uklidnila a pohřeb bude za tři dny. Objednejte extra velkou kyticí na účet pohřební služby a už, prosím vás, to číslo hrobu nespíte.“

Druhý den, když Kostá seděl u svého stolu a čekal na nový pohřeb, k němu mamka přistoupila, podala mu hrníček čerstvé kávy a prohlásila: „Pane Kostó, všimla jsem si, že pijete černou kávu bez cukru. Děkuju vám za ten včerejšek.“

Kostá se usmál. „Ale to nic. To se stane.“

„Já jsem z toho celou noc nespala, taková ostuda.“

Kostá se usmíval, lóknul si kafe a povídá: „Ale kolegyně, nic si z toho nedělejte. To se občas stává, chybička se vloudí. Tady v pohřební službě takových situací ještě zažijete. Já vám prozradím, co se mi stalo minulý rok. Ale jenom abych vám spravil náladu. To se vám tehdy konaly dva pohřby v jeden den. Já a Petr jsme vyzvedli

naše nebožtíky v márnici, jeden se vezl sem do frýdeckého hřbitova a druhý do Paskova. Já vyzvednul paní Kaňkovou, babičku, a odvezl jsem ji do Paskova, a Petr pana Hrabala na obřad do Frýdku. Přijel jsem do kostela a jako obvykle se ptal rodiny, jestli chtějí otevřenou rakev nebo zavřenou. A ta rodina říká, že prý chtějí zavřenou, babičce už prý bylo skoro sto let a oni si ji chtějí pamatovat takovou, jaká byla za života. Představte si však, že na ten pohřeb přijel i nějaký strýc až z Brna a ten povídá, že už tetu deset roků neviděl, a tak by se na ni rád podíval. Já jsem odhrnul víko a tam vám ležel vousatej chlap.“ Mamka se smála i Kostá se smál, oba dva tam stáli v takovém dobrém rozpoložení, až Kostá navrhl: „Tak, kolegyně, co takhle ten film se Sofií Loren?“

Mamka zvážněla a tiše odpověděla: „Nezlobte se, pane Kostó, ale já už dneska něco mám.“

Ale jednoho dne šel Kostá takhle po ulici, byla to neděle odpoledne, švihácky si to vyšlapoval na procházku v tmavých kalhotách a květované košili, kterou nosil zásadně o víkend, a najednou vidí tu mladou sekretářku s dvěma malými dětmi na druhé straně chodníku. Byla krásná jako filmová hvězda, měla béžový plášť převázaný v pase, velké černé sluneční brýle a samozřejmě boty na podpatku. Jednou rukou držela holčičku s černými vlasy a druhou blondáťho kluka. Kostá se nezdráhal a hbitě přeběhl přes cestu na druhou stranu chodníku. Došli jsme k sobě, zastavili se a on pronesl: „Ale dobrý den, paní kolegyně, to jsem nečekal, že vás takhle v neděli potkám, to je mi šťastný den. A koho to máte s sebou?“ Kostá mě přejel pohledem, sehnul se a podal mi ruku, teatrálně mi jí trásl a říkal: „Dobrý den, krásná slečno. Já jsem Konstantin Měsíc, ale všichni přátelé mi říkají Kostá. A jak se jmenujete vy, smím-li se zeptat?“

„Alžběta,“ pípla jsem.

On mi pořád trásl tou rukou a pokračoval: „Takové krásné jméno, musím přiznat, že to se vaší mamince povedlo. Alžběta je anglicky Elizabeth, tak se jmenuje královna v Anglii. Její předchůdkyně, Elizabeth první, jezdila na koni a vyrážela do bitev s mečem. Vaše maminka na tu královnu určitě myslela, když vám dala takové jméno.“

„Kdepak anglická královna. Běta je pojmenovaná podle filmové hvězdy Elizabeth Taylor,“ opravila ho maminka.

„No samozřejmě, Elizabeth Taylor, že mě to nenapadlo hned. Sophia Loren a Elizabeth Taylor.“ Kostá se obrátil k bráchovi, taky

mu podal ruku, třásl s ní a povídá: „Těší mě, mladý pane. Mé jméno je Konstantin Měsíc a jsem velice rád, že vás dneska poznávám. Jakkpak říká vaše maminka vám?“

Brácha pípnul: „Vik.“

„To je zvláštní a neobvyklé jméno, takové jsem ještě tady v Československu neslyšel.“

„On se jmenuje Viktor, ale my mu říkáme Vik,“ vysvětlila mamka.

„Aha, no teď už tomu rozumím, samozřejmě, Viktor. Moc mě těší, mladý pane. Koho s takovým pěkným jménem známe? No jistě, Viktor Hugo, ten známý francouzský spisovatel. Viktor, to je z latiny a znamená to vítězství. Z toho vyplývá, že na vás v budoucnu čekají velké věci, mladý pane, máte před sebou skvělou budoucnost, to vám garantuju.“

Pak Kostá přesunul pozornost na mamku a začal jí něco šarmantně vykládat. Mamka stála a smála se, sundala si brýle a byla veselá. Já a brácha jsme tam jen tak stáli na chodníku, nudili se, kopali jsme do kamínků a nemohli se dočkat, až mamka skončí rozhovor s tím divným pánem s knírkem ve tvaru měsíce. Mysleli jsme jenom na zákusky, co nám mamka slíbila, a vůbec jsme netušili, jak osudové to setkání bylo. Protože ten den jsme poprvé potkali taťku.

Další neděli, když jsme s mamkou zase mířili do cukrárny, šel ten pán s knírkem ve tvaru měsíce zase proti nám. My už se hrozili, že budeme muset zase celou věčnost čekat, než si mamka dovykládá, ale tentokrát byl Kostá připravený. Doprovodil nás do cukrárny, protože šel čistou náhodou úplně stejným směrem. Před ní se s námi všemi rozloučil a pokračoval dál. Příští neděli nás už však nejen doprovodil, ale šel s námi i dovnitř. Objednal si kávu a punčový zákusek, my jsme dostali kofolu a větrníky.

Kostá se k nám naklonil a povídá: „Už jsem vám povídal, že když jsem byl stejně starý jako vy, tak jsem potkal tureckého sultána? To jsem se tenkrát zúčastnil takové literární soutěže. Měli jsme sami napsat nějakou báseň a tu pak před velkou komisí přednést. Já jsem si tu básničku vymyslel večer před spaním, druhý den jsem se postavil před tu porotu a krásně ji přednesl. A ona se jim tak líbila, že ji chtěli slyšet ještě jednou, tak jsem jim to zopakoval, a to už bylo jasné, že vyhraju. A taky že jo. Všechny ty velice inteligentní básně prohrály a já to na plné čáře vyhrál. Dostal jsem letenku do Istanbulu, kde jsem měl tu básničku přednést před tureckým sultánem. No, co vám

budu povídat, tomu se to tak líbilo, že mi dal turecký med. Přesně takový, jaký pro vás dneska mám.“ A nato vytáhnul z kapsy turecký med. Vypadal úplně stejně jako ten, který prodávali u nás na sídlišti v potravinách. Ale Košťá tvrdil: „Tohle je pravý turecký med od tureckého sultána.“

„A pamatujete si, pane Košťo, ještě tu básničku?“ zeptal se brácha.

Ten se zamyslel a bylo vidět, že zrovna nějakou tu básničku v duchu vytváří. Najednou se zatvářil vážně a pronesl: „No tak poslouchejte, ta básnička zněla takhle:

Tak si tu žiju, spím, jím a piju.

Vesele se tvářím, šťastím zdravím zářím.

Od samé blbosti nemám žádné starosti.

Jen si občas povyskočím, rozhlídnu se a dopadnu na hubu,
tak si tady dobře žiju a těším se na svoji záhubu.“

Já a brácha jsme se rozesmáli. Byli jsme tím pánem s knírkem ve tvaru měsíce okouzlení. Ten den jsme zůstali v cukrárně dlouho. Seděli jsme tam, i když už byly zákusky dávno sněžené a kofoly vypité. Seděli jsme v cukrárně, Košťá nadšeně povídal a my ho soustředěně poslouchali. Mamka seděla naproti němu, hlavu si podpírala rukou a míchala si kávu malou lžičkou. A tak když jsme další neděli zahlédli Košťovu siluetu na chodníku před cukrárnou, s bráchou jsme se radovali, mamka se na něho pěkně usmála a on jí gentlemansky otevřel dveře.

Jednu neděli, když taťka jako obvykle čekal před cukrárnou, si všiml, že jde mamka sama, bez holčičky s černými vlasy a kluka s blondatými vlasy. Zase měla boty na podpatku a velké černé brýle. Taťka už se staral, co s námi je, ptal se: „Paní kolegyně, kde máte ty vaše milé dětičky? Doufám, že nejsou nemocné nebo že se jim nic špatného nepříhodilo.“

Ale mamka se jenom usmála a pravila: „Nebojte se, děti jsou u babičky. Říkala jsem si, co kdybychom dneska šli radši na víno než do cukrárny?“

Taťka se usmál, knírek se mu zdvihnul do taru arabského pŕlměsíce, načež odvětil: „No, když jinak nedáte.“